

 <p>НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»</p>	<p align="center">Силабус навчальної дисципліни</p> <p align="center">«КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ»</p> <p align="center">«COMPREHENSIVE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF AVIATION TRANSPORT»</p> <p align="center">Освітньо-наукова програма: Економіка Спеціальність: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»</p>
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента із циклу вільного вибору аспіранта
Курс	1 (перший)
Семестр	2 (другий)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити /120 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	<p>Місце і роль економічної безпеки у визначенні критеріїв, встановленні необхідного рівня, здійсненні аналізу та розробки комплексу заходів з підтримання необхідного рівня безпеки авіації. Особливості виконуваних завдань і функцій основних суб'єктів авіаційної діяльності, системний характер їх взаємодії в процесі забезпечення і виконання авіаційних робіт і перевезень, підтримання належного рівня безпеки авіації. Економічні відносини між суб'єктами авіаційної діяльності та їх вплив на стан економічної безпеки авіаційного транспорту.</p> <p>Державна система регулювання стану економічної безпеки суб'єктів авіаційного транспорту як важливої складової безпеки авіації. Дослідження проблем з удосконалення методів оцінки стану економічної безпеки шляхом комплексного підходу до підтримання належного стану безпеки авіації, розробка науково обґрунтованих рекомендацій.</p>
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Курс спрямований на засвоєння комплексу теоретичних знань і практичних навичок стосовно функціонування суб'єктів авіаційної діяльності, їх взаємодії, в тому числі на ринку авіаційних перевезень, впливу результатів їх господарської діяльності на стан економічної безпеки та безпеки авіації в цілому, складу, ролі і виконуваних функцій основними суб'єктами підприємницької діяльності в галузі авіації, регулювання нормативними актами їх безпеки.
Чому можна навчитися (результати навчання)	Вивчення проблем забезпечення належного рівня економічної безпеки, яка є важливою складовою безпеки авіації, в контексті функціонування і розвитку ринку авіаційних робіт і перевезень, створює підстави для висвітлення: особливостей функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в галузі авіації, характеру виконуваних ними функцій та задач; економічного механізму взаємодії суб'єктів авіації між собою та з суб'єктами авіаційних

	перевезень; вимог нормативно-правових актів з регулювання безпеки авіації та їх виконання суб'єктами авіаційної діяльності.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	Отримані знання та практичні навички дозволяють на високому рівні визначати склад, характеристики, виконувати задачі та механізм взаємодії суб'єктів цивільної авіації між собою та з суб'єктами зовнішнього середовища з урахуванням вимог чинних нормативних актів. Знання вимог до забезпечення належного стану економічної безпеки, як одного з основних критеріїв оцінки роботи суб'єктів авіаційної діяльності, їх спроможності забезпечити належний рівень безпеки авіації, забезпечує необхідні умови для вивчення та вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності роботи авіаційного транспорту.
Навчальна логістика	<p>Зміст дисципліни: Поняття та мета діяльності з забезпечення належного рівня економічної безпеки як важливої складової безпеки авіації. Встановлення критеріїв та необхідного рівня економічної безпеки. Визначення існуючого рівня економічної безпеки. Державний орган з державного регулювання питань безпеки авіації. Використання повітряного простору України. Складові безпеки авіації та система нормативно-правового регулювання. Сертифікація суб'єктів авіаційної діяльності. Організація та порядок використання повітряного простору України та відповідальність за порушення порядку його використання. Обслуговування та управління повітряним рухом. Плата за аеронавігаційне обслуговування. Порядок реєстрації повітряних суден. Вимоги до встановлення льотної придатності. Порядок виконання польотів повітряних суден. Склад та вимоги до авіаційного персоналу та екіпажу повітряного судна. Склад, функціонування аеродромів, їх державна реєстрація і сертифікація. Економічний механізм функціонування аеропортів, експлуатанти аеродрому та аеропорту. Особливості розпорядження майном аеропортів. Наземне обслуговування. Порядок нарахування та отримання плати за аеропортове обслуговування. Охорона навколишнього середовища як складова безпеки авіації. Організація авіаційної безпеки та її підтримання. Порядок продажу повітряних перевезень. Забезпечення прав пасажирів на компенсації. Склад та особливості виконання авіаційних робіт. Авіаційне страхування. Розслідування авіаційних подій.</p> <p>Види занять: лекції, практичні заняття.</p> <p>Методи навчання: навчальна дискусія, онлайн.</p> <p>Форми навчання: очна, вечірня.</p>
Пререквізити	Навчальні дисципліни «Філософія науки», «Правове забезпечення наукових досліджень», «Економічне забезпечення наукових досліджень», «Інформаційне забезпечення наукових досліджень», «Тенденції розвитку та сучасний міждисциплінарний науковий дискурс у галузі економіки», «Інноваційний розвиток соціально-економічних систем», «Моделювання та інформаційні технології у наукових дослідженнях», «Інституційна економіка».
Пореквізити	Знання з проблем забезпечення комплексної системи економічної безпеки суб'єктів цивільної авіації можуть бути використані під час написання наукової роботи.

<p>Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ</p>	<p>Навчальна та наукова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О. В., Сафонік Н. П. Ключові детермінанти стратегічного управління розвитком суб'єктів авіаційної галузі України в умовах післявоєнної трансформації економіки. <i>Академічні візії</i>. 2026. Вип.54. URL: https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/3184 2. Ареф'єва О.В., Сімкова Т.О. Механізми антикризового та стратегічного управління авіаційною галуззю в умовах деформації кризових впливів у післявоєнний період: інституційний аспект. <i>Економіка та суспільство</i>. 2025. No 77. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6465 DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-99 3. Ареф'єва О., Васюткіна Н., Ваташук В. Ефективна система економічної безпеки підприємств авіаційної промисловості як стратегічна основа для формування механізму сталого розвитку галузі. <i>Theoretical and applied aspects of sustainable development of Ukrainian regions : scientific monograph</i>. Volume 2. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. P. 2-26. 4. Arefiev S., Lelechenko A., Arefieva O., Piletska S. Intellectual capital and its significance for ensuring economic stability and national security. <i>Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology</i>. 2024. No. 3. P. 208–214. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-36 5. Пілецька С.Т. Формування конкурентної стратегії аеропорту в умовах невизначеності. <i>Економіка та суспільство</i>. 2022. Випуск № 44. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-3 URL : https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1791/1726 6. Прохоренко І.В., Тимошенко Н.А., Соколова Н.П., Кравчук Н.П., Мазур Т.А. Методи підвищення безпеки польотів повітряних суден в особливих ситуаціях у польоті. <i>Вісник ХНТУ</i>. 2023. № 1(84). С. 55–62. 7. Сафонік, Н., & Дудік, А. (2022). Особливості формування системи економічної безпеки авіапідприємств в умовах трансформаційних перетворень. <i>Економіка та суспільство</i>, (45). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-9 8. Повітряний кодекс України : станом на 20 травн. 2026 р. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text (Дата звернення: 20.05.2026). 9. Висоцька І. І., Соловійова О. О., Коновалюк В. С., Герасименко І. І. Формування комплексної системи безпеки авіаційного підприємства. <i>ВІСНИК ХНТУ</i>. 2023. No 4 (87),. С. 24-30. https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.4.3 10. Лелеченко А. П. Державна політика в авіаційній галузі України: виклики та перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2024. No 22. С. 223-227. https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.22.223 11. Олешко Т.І., Лещинський О.Л., Шимко А.Г. Аналіз та тенденції розвитку авіаційної галузі України в післявоєнний період. Проблеми системного підходу в економіці. 2025. No1(98). С. 20-28. DOI: https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-1-3 12. Lupak R., Kunytska-Iliash M., Berezivskiy Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. <i>Accounting</i>. 2021. no. 7 (7). pp. 1785-1798. DOI: https://doi.org/10.5267/j.ac.2021.4.018 13. Prokudin G., Chupaylenko A., Khobotnia T., Remekh I., Lyamzin A., Kovalenko M. Optimizing Unbalanced Freight Deliveries in Transportation Networks. <i>Eastern-European Journal of Enterprise Technologies</i>. 2022. № 2/3 (116). P. 22-32. https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.253791 . 14. Kuzior, A.; Arefiev, S., Poberezhna, Z. (2023). Informatization of innovative technologies for ensuring macroeconomic trends in the conditions of a circular economy. <i>Journal of Open Innovation: Technology, Market, and</i>
--	--

	<p>Complexity, 9 (1), 10-20. https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2023.01.001 https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S219985312300001X</p> <p>15. Arefiev S., Serpukhov M., Blahun I., Varava L., Baula O., Zhurbenko N. Security-oriented business model of financial management of competitive strategy of innovative development of banking system entities. <i>Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice</i>. 2025. Vol. 3, no. 62. P. 26–43. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4793</p> <p>16. Wong S., Brooks N.. Development of security based on risks: an overview of current issues and emerging trends affecting security screening in the aviation industry. J. Air transport. Manager. 2015; 48: 60–64. URL:https://www.infona.pl/licenses/list?documentId=bwmeta1.element.elsevier-ae0dded4-d739-3d6c-8298-a1bcf0cf3b83 (Дата звернення: 17.04.2026).</p>	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	<p>2 корпус, аудиторії теоретичного навчання.</p> <p>Обладнання: мультимедійне обладнання, комп'ютери з доступом до Інтернету.</p> <p>Технології дистанційного навчання: платформи Google Classroom, Google Meet</p>	
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Диференційований залік.	
Кафедра	Кафедра фінансових технологій та бізнесу	
Факультет	Менеджменту, фінансів та маркетингу	
Викладач(и)		<p>АРЕФ'ЄВА Олена Володимирівна Посада: пофесор Науковий ступінь: д.е.н. Вчене звання: професор Профайл викладача: https://scholar.google.com/citations?user=V2HCoLsAAAAJ&hl=ru&authuser=1 https://orcid.org/0000-0001-51557-9970 https://www.webofscience.com/wos/author/record/U-4226-2018 https://www.researchgate.net/profile/Olena-Arefieva Тел.: +38 (044) 406-79-75 Робоче місце: корпус 2, каб.415</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс	
Лінк на дисципліну	Після формування групи створюється кабінет у Google Classroom, надається посилання з кодом доступу	
Максимальна кількість слухачів	50	